

TUTKINTA- JA TOIMENPIDEPYYNTÖ

LOVIISAN KAUPUNGINHALLITUKSELLE

LAKIPERUSTELUT

Suomen perustuslain 11.6.1999/731 2 §:n mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.

Kuntalain 410/2015 39 §:ssä määrätään, että kunnanhallituksen tulee vastata laillisuuden valvonnasta ja huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta.

Kuntalain 67 §:n mukaan Kunnallisessa liikelaitoksessa on johtaja, joka on virkasuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään.

Loviisan kaupungin hallintosäännön 11 §:n mukaan kaupunginhallituksen alaisena toimii Loviisan Vesiliikelaitos.

Kaupungin hallinnon lakisidonnaisuuden vaatimuksen voidaan sanoa olevan paitsi asialliselta, myös organisatoriselta soveltamisalaltaan yleinen. Vaatimuksen voidaan katsoa kattavan kaiken julkishallinnon toiminnan. Lakisidonnaisuus koskee siis niin hallinnollista päätöksen tekoa ja valmistelua, julkisten palveluiden toteuttamista. Lakisidonnaisuus velvoittaa kaikkia julkishallinnon elimiä, myös välillisiä sekä koko hallintohenkilöstöä organisatorisesta asemasta tai palvelussuhteen laadusta riippumatta. Voidaan siis todeta, että lakisidonnaisuuden vaatimus ulottuu julkisen vallan käytön ulkopuolelle kaikkeen julkishallinnon toimintaan ja näin myös kaikkiin virkatoimiin.

Edellä esitettyjen säädösten ja määräysten perusteella kaupunginhallituksen velvollisuutena on valvoa, että Loviisan Vesiliikelaitos, sen johtokunta ja johtaja toimivat tarkoin lakia noudattaen sekä suorittavat virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä.

TAUSTA

Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta päätti 25.02.2021 § 32 valita Kuningattarenrannan pohjoisosan infrastruktuurin urakoitsijaksi AC-Päällysteet Oy:n hintaan 669 700 euroa. Jäljempänä mainitusta viranhaltija-päätöksestä käy ilmi AC-Päällysteet Oy:n ilmoittaneen joulukuussa 2021, että se tulee hakeutumaan yrityssaneeraukseen ja että se ei tule tekemään valmiiksi aloittamaansa urakkaa. Kuningattarenrannan pohjoisosan urakan ongelmista ja töiden keskeneräisyyden määrästä töiden keskeyty-

essä joulukuussa 2021 sekä töiden loppuunsaattamisesta ei viranhaltijoiden toimesta ole informoitu elinkeino- ja infrastruktuurilautakuntaa. Urakan sisältämien töiden loppuunsaattamiseen liittyvistä töistä teki Loviisan vesiliikelaitoksen johtaja 15.02.2022 viranhaltijapäätöksen § 1/2022, josta käy ilmi, että johtaja Paakkarinen on tilannut kilpailuttamatta kaivinkoneyhtymä Lindholm Oy:n saattamaan loppuun Kuningattaren pohjoisosan kunnallistekniikan urakan. Urakka toteutetaan tavoitehintaurakkana hintaan 122 700 euroa. Viranhaltijapäätöksen mukaan sovittiin suullisesti, että kiireestä johtuen työt voidaan aloittaa jo 7.2.2022. Viranhaltijapäätöksessä ei ole määritelty, että miten keskeneräisten töiden määrä ja kustannukset jakautuvat Vesiliikelaitoksen ja kaupungin välillä. Päätöksessä ei myöskään ole oleellista tietoa siitä, että miltä osin AC-Päällysteet Oy:n urakka on keskeneräinen.

1. TOIMIVALTA

Toimivaltavirheellä tarkoitetaan, että viranomaisen on toiminut päätöstä tehdessään ja asiaa ratkaistessaan ilman hänelle säädettyä toimivaltaa, ylittänyt tämän toimivaltan tai ollut esteellinen. Viranomaisella täytyy aina olla laissa säädetty toimivalta ratkaista asia, jossa käytetään julkista valtaa. Toimivaltavirhe ilmenee esimerkiksi silloin, kun hallintopäätöksen on tehnyt väärä hallintoelin tai virkamies, jolla ei ole ollut minkäänlaista päätösvaltaa asiassa.

Syntyneen käsityksen mukaan edellä mainittu johtaja Paakkarisen viranhaltijapäätöksen urakka sisältää vesihuoltotyön lisäksi myös katujen ja muun infrastruktuurin rakentamisen. Kaupungin hallintosäännön perusteella esim. katujen rakentaminen ei kuulu vesiliikelaitoksen toimialueelle eikä toimivaltaa ole tiettävästi ko. asiassa siirretty vesiliikelaitokselle. AC-Päällysteet Oy:n urakan töiden loppuunsaattamisen liittyvien töiden ja asioiden käsittely sekä uuden urakoitsija valinta olisi hallintosäännön perusteella kuulunut tehdä elinkeino- ja infrastruktuurilautakunnan toimesta.

Vaatus: Kaupunginhallituksen tulee tutkia, että onko vesiliikelaitoksen johtaja tehnyt toimivaltavirheen, kun on ylittänyt toimivaltansa viranhaltijapäätöstä tehdessään.

2. VIRANHALTIJAPÄÄTÖKSEN LAINVOIMAISUUS

Vesiliikelaitoksen johtaja teki viranhaltijapäätöksen § 1/2022 15.02.2022. Viranhaltijapäätös oli julkipantuna kaupungin ilmoitustaululla 15.02.2022 – 02.03.2022. Työt kuitenkin aloitettiin jo 7.2.2022 suullisesti sopimalla. Kilpailuttamatta tilatut työt siis aloitettiin suullisesti sopimalla, vaikka viranhaltijapäätöksellä ei ollut lainvoimaa. Menettely ei ole asianmukainen, koska kyse ei esimerkiksi ole ns. hätätyöstä. Hätätyöllä tarkoitetaan sitä, kun ennalta arvaamaton tapahtuma on aiheuttanut keskeytyksen säännöllisessä toiminnassa tai vakavasti uhkaa johtaa sellaiseen keskeytykseen tai

hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön vaarantumiseen, eikä työtä ole mahdollista siirtää suoritettavaksi myöhempänä ajankohtana. Pääsääntöisesti päätöstä, johon saa hakea muutosta valittamalla, ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanolla ennen päätöksen lainvoimaa on keskeinen merkitys oikeusturvan kannalta, joten pääsäännöstä tehtävien poikkeusten tarpeellisuus viranhaltijoiden toiminta tulee harkita ja perustella kussakin tapauksessa erikseen. Viranhaltijapäätöksessä ei ole esitetty asianmukaista perustelua päätöksen täytäntöönpanoon ennen sen lainvoimaisuutta. Siten asuntomessujen järjestämisestä vuonna 2023 johtuva aikataulupaine ja kiire infrastruktuurin valmiiksi saamiseksi ei ole hätätyötä eikä hyväksyttävä perustelu. Kuningattarenrannan pohjoisosan kesken jääneen AC-Päällysteet Oy:n urakan töiden loppuunsaattamisen asian käsittelyssä ja uuden urakoitsijan valinnassa ei ole toimittu uskottavasti väitetyn kiireen edellyttämällä tavalla, sillä tieto AC-Päällysteet Oy:n urakan töiden keskeytymisestä tuli Loviisan kaupungin tietoon jo joulukuussa 2021 ja johtaja Paakkarisen viranhaltijapäätös urakoitsijan valinnasta ja töiden jatkamisesta on tehty vasta 15.2.2022, eli viranhaltijat ovat käyttäneet aikaa asian lähes kaksi kuukautta siitä huolimatta, että uutta urakoitsijaa ei ole valittu asianmukaisesti kilpailuttamalla ja toimitelimen päätöksellä.

Vaatus: Kaupunginhallituksen tulee tutkia, että onko vesiliikelaitoksen johtaja ylittänyt toimivaltansa.

3. VESILIIKELAITOKSEN JOHTAJAN TALOUDELLINEN TOIMIVALTA

Vesiliikelaitoksen johtokunnan pöytäkirjasta 08.02.2022 1/2022 käy ilmi, että liikelaitoksen johtajan oikeus hyväksyä hankintoja on tällä hetkellä 120 000 euroa. Puhheenjohtaja Roger Turun esityksestä vesiliikelaitoksen johtajan oikeus hyväksyä hankintoja nostetaan 150 000 euroon. Vesiliikelaitoksen johtokunnan pöytäkirja 08.02.2022 1/2022 oli julkipantuna kaupungin ilmoitustaululla 17.02.2022 – 11.03.2022. Siten johtokunnan päätös 150 000 euron vesiliikelaitoksen johtajan taloudellisesta toimivallasta ei ollut lainvoimainen 15.02.2022, kun johtaja päätti tilata urakan hintaan 122 700 euroa, joka siis ylittää sillä hetkellä voimassa olevan 120 000 euron valtuuden. Koska kyseessä on tavoitehintaurakka, niin sen loppusumma voi vielä ylittää viranhaltijapäätöksessä mainitun 122 700 euroa.

Vaatus: Kaupunginhallituksen tulee tutkia, että onko vesiliikelaitoksen johtaja ylittänyt taloudellisen toimivaltansa.

4. VESILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNNAN TOIMIVALTA

Hallintolain 6.6.2003/434 45 §:n määräyksen mukaan päätös on perusteltava ja perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä

mainittava sovelletut säännökset. Vesiliikelaitoksen johtokunnan pöytäkirjasta 08.02.2022 1/2022 ei kuitenkaan käy ilmi, että mihin säännöksiin tai päätökseen se perustaa toimivaltansa myöntää johtajalle oikeus hyväksyä hankintoja 150 000 euroon saakka.

Vaatus: Kaupunginhallituksen tulee tutkia, että onko vesiliikelaitoksen johtokunta tehnyt päätöksen säädösten ja toimivaltansa puitteissa.

5. VESILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNNAN VALVONTAVELVOLLISUUS

Kuntalain 67 §:n mukaan kunnallisen liikelaitoksen johtokunta valvoo liikelaitoksen toimintaa ja vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Vaatus: Viitaten edellisissä kohdissa (1, 2, 3 ja 4) esitettyihin asioihin ja seikkoihin, kaupunginhallituksen tulee tutkia, että onko Vesiliikelaitoksen johtokunta valvonut asianmukaisesti alaisensa johtajan virkatoimia.

6. MUITA SELVITETTÄVIÄ ASIOITA

Viranhaltijapäätöksestä käy ilmi, että Vesiliikelaitoksen johtaja on tilannut kilpailuttamatta kaivinkoneyhtymä Lindholm Oy:n saattamaan loppuun Kuningattaren pohjoisosan kunnallistekniikan urakan tavoitehintaurakkana hintaan 122 700 euroa. Tavoitehintaurakka on urakkamuoto, jolla voidaan vähentää laskutyö-urakkaan liittyvää riskiä kustannusten kasvamisesta ja se on käyttökelpoinen urakkamuoto silloin kun hankkeen suunnitelmiin liittyy epävarmuustekijöitä. Asiassa herää kysymys, että onko Kuningattarenrannan pohjoisosan rakentamiseen liittyvissä suunnitelmissa epävarmuustekijöitä. Ts. ovatko suunnitelmat puutteellisesti ja huonosti laadittuja ja siksi sisältävät epävarmuustekijöitä.

Vaatus: Kaupunginhallituksen tulee tutkia, että sisältävätkö Kuningattarenrannan pohjoisosan rakentamiseen liittyvät suunnitelmat epävarmuustekijöitä ja olivatko ne mahdollisesti syynä edellisen urakoitsijan AC-Päällysteet Oy:n kohtaamiin vaikeuksiin.

PYYNTÖ

Pyydämme Loviisan kaupunginhallitusta toimittamaan allekirjoittaneille tiedon siitä, mihin tuloksiin hallitus on tullut kohdissa 1–6 mainittujen tutkittavien asioiden tilasta

ja mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt tai ryhtyy mahdollisten asioiden käsittelyssä todettujen virheiden ja puutteiden korjaamiseksi.

Loviisa 13.3.2022

Kunnioittaen

KESKUSTAN VALTUUSTORYHMÄ

TOR Teemu Peräkylä

KP Kati Pekkola

DM Daniel Thompson

K. Htz Mari Hagfors

VIHREIDEN VALTUUSTORYHMÄ

Hanna Hurta HANNA HURTA

Marjo Vuokko MARJO VUOKKO